

ALP 2615

ŠVIESA

JORNAL
LITHUANO
„Šviessa” - Luz
Orgão de
Comunidade Lithuana
de SÃO JOSÉ

Redakcijos ir administracijos adresas:
R. Coronel Moraes, 64 S. Paulo
TELEPHONAS: 9-1322

L. R. K. BENDRUOMENĖS ORGANAS
Redaguoja: St. Puišys

PRENUMERATA:
Brazilijoje ir visoje Amerikoje met. 12\$000
Pusei metų 7\$000
Lietuvoje dvigubai
ATSK. NUM. KAINA 300 RS.

Metai I

S. PAULO, 1935, Rugsėjo — Sėmberio 28

N° 1

MUSU ŽODIS

„Spauda“ — visos tautos mokykla. Mokyklos auklėja tik jaunimą, o spauda auklėja visus. Taip pasakė vienas žymus mokslininkas. Tai didelės svarbos ir išminties posakys. Ir štikrųjų, spauda turi milžinišką jėgą visuomenės auklėjime, jos kultūrinimo, jos visame gyvenime: spauda padaro didelę įtaką į skaitančias mases, perdūrba jas ir kartais jų idėjas net visai pakeičia.

Kad taip yra, parodo ryškūs priedais gyvenimo lapai. Didžiosios Prancūzų revoliucijos laikais garsusis Mirabeau buvo didelio proto ir mokslo žmogus ir iškalbingiausias pasaulio vyras. Jis savo kalbomis stebino visus, bet jo pastangos vadovauti revoliucijai nuėjo veltui.

Tuomet atsirado Moratas, kuris sėdėjo ir tik rašė ir jo redaguojamas laikraštukas „Ami du peuple“ (Liaudies Draugas) skleidė jo mintis plačiose žmonių masėse, ir jis laimėjo.

Didysis Napoleonas u kariavęs beveik visą pasaulį pralaimėjo todėl, kad savo spaudos neturėjo.

Tad ne be reikalo pasakyta — spauda yra penktoji pasaulio galybė.

Tas pats Napoleonas ministerini Fonche yra pasakęs: „Tamsta, buk atsargus su laikraščiais; nes vienas laikraštis, turis daug skaitytojų, reiškia mažiau, kaip du armijos korpusai“. O popiežius Pijus X pasakė: „Veltui statysite bažnyčias, rengsite misijas, steigsite mokyklas, darysite visokių gerų darbų, visos jūsų pastangos nueis niekais, jeigu nemokesite naudotis ginklu, kuriuo yra tikra katalikiška spauda“.

Tą spaudos jėgą supranta gerai visi tautos ir organizacijų vadai. Jie norėdami savo idėjas paskleisti plačiose žmonių masėse, visuomet ir visur naudojami spaudos ginklu. Tam tikslui yra leidžiami savo laikraščiai, savi organai.

São Paulo lietuvių kolonijoje viena iš didžiausių organizacijų yra Liet. R. Kat. Šv. Juozapo Bendruomenė, kurios veikimas eina kas kart vis pirmyn. Norėdama savo idėjas paskleisti dar plačiau, nusistatė išleisti savo organą, paremta tvirtais katalikiškais ir lietuviškais pagrindais. Iš čia ir atsirado šis naujas laikraštis „Šviessa“.

Bet nereikia manyti, kad šis laikraštis yra leidžiamas vien tik bendruomenės reikalams; jis yra leidžiamas visai kolonijai jos tautiniai katalikiškus reikalus sergėti ir jai plačiai tarnauti.

Todėl „Šviessos“ skiltys yra atviro visoms rimtoms organizacijoms ir bendrai visiems kolonijos nariams. Visi šiam laikrašty laisvai galite svarstyti savo reikalus ir jame rasti vietas.

Plačiau mūsų programą išvysty-

Lietuvis Vaitkus skrenda

Atlantas Nugalėtas

Kaip visiems yra jau žinoma, pirmas mūsų didvyrių Dariaus ir Girėno skridimas iš Šiaurinės Amerikos į Lietuvą nepasisekė. Nors Atlanto vandenyną nugalėjo, bet Lietuvos jau nepamatė — tragiškai žuvo Vokietijoje. Tai įvyko 1933 metais Liepos 17 diena.

Antram skridimui pradėjo ruoštis nemažiau atsidavęs savo Tėvynei Lietuvai leitenantas Feliksas Vaitkus. Tinkamai paruošęs savo orlaivį „Lithuanica II“, manė skristi birželio mėnesį, bet dėl įvairių aplinkybių tą skridimą atidėjo. Ir štai Rugsėjo mėn. 21 d. 6 val. 54 min. ryto ap-

leidžia Floyd Bennet aerodromą (Š. Amerikoje) ir išskrenda Lietuvon. Atlantą laimingai nugalėjo, bet toliau dėl kaikurių orlaivio trūkumu buvo priverstas Irlandijoje. Be linrobo, nusileisti, padarydamas tą kelionę per 22 val. ir 30 minučių.

Vietos žurnalistas jis pareiškė, kad kaip tik būsias orlaivis pataisytas, skrisias toliau į Lietuvą.

Nors ir šis skridimas nepasiekė savo tikslo, bet visgi parodė, kad ir lietuvių tarpe yra didvyrių pasiūntusių savo Tėvynei ir garsinančių jos vardą visam pasauliui.

J. E. Nepaprastas Lietuvos Pasiuntinys ir Igaliotas Ministeris Pietų Amerikai.

Aprašymas 6 pusl.

S. Paulo L. R. K. Bendruomenės narių dėmesiai

Bendruomenės Valdybos nutarimu visiems bendruomenės nariams laikraščio „šviessa“ prenumeratos kaina nustatoma 6\$00 metams (500 reisų mėnesiui, kuriuos galima įmokėti mokant bendruomenės nario mokesnį). Iki Naujų Metų — 2\$000.

Užsiprenumeruoti laikraštį galima kiekvieną dieną Redakcijoje — rua Coronel Moraes, 64, o sekmadieniais tuoju po pamaldų bažnyčios rastinėje.

Spalių 9 dienos paminėjimas

Šių metų Spalių 9 d. sueina lygiai 15 metų, kai lenkai smurto keliu pagrobė mūsų Vilnių.

Šiam liūdnam aktui paminėti São Paulo Liet. R. K. Bendruomenės iniciatyva š. m. spalių 13 d. 12½ val. Sv. Antano do Pary bažnyčios salėje rengiama bendra lietuvių sueiga, kurioje bus prakalba, paskaita ir „Vilties“ choras išpildys keletą tautiškų bei gėdulingų dainų.

Prie to paminėjimo ruoškimės visi.

Kvietimas

Gerbiamųjų Jaunimo S-gos „Vilties“ Valdybo snarių prašome atvykti rugsėjo 29 dienai į „Šviessos“ Redakciją tuoju po pamaldų pasitarti Spalių 9 d. paminėjimo klausimu.

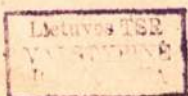
LAKUNAS FEL. VAITKUS.

sim antrame numery.

žinotini adresai

Tad į darbą, mūsų draugai, į tą gražų spaudos darbo sutartinę, kad mūsų ateitis būtų kas kart vis skaisnesnė. Leidėjai ir Redakcija.

1 Lietuvos konsulas — Rua Aureliano Coutinho, 10, Telf. 5-4275.
Kun. Klebonas — Rua Coronel Moraes, 64, Telf. 9-1322.

P 723-3207

L. R. K. Šv. Juozapo b-nės ir Parapijos reikalai

BAŽNYČIOS STATYBOS EIGA

I. Bažnyčios statyba jau eina prie užbaigimo. Sulig inžinieriaus Augusto de Arruda Botelho pranešimu, darbas bus užbaigtas spalio mėnesio pabaigoje taip kad galima bus atlikti bažnyčios šventinimo apeigas. lap kryptį. Iš sutartos sumos inžinierui jau yra išmokėta 90 kontų. Už savaitės laiko bus išmokėta dar 10 kontų, o kuomet bus įteikti bažnyčios raktai - 14 kontų. Tiek pinigų Statybos Komitete, ačiū Dievui, yra. Liks tik sumokėti 14 kontų, bet tai tik už 6 mėnesių nuo raktų įteikimo dienos. Gerbiamas Klebonas kun. Sugintas tikisi ir tuos pinigus surinkti. Čia žinoma, prie to darbo turės prisidėti ir visi lietuviai katalikai.

Sutartis bažnyčios statybos reikalui yra pasirašyta sumoje 128 kontų.

II. Einant bažnyčios statybos sutartimi, lietuvų klebonas kun. Sugintas turi teisę tikrinti statybos darbus. Kadangi šioje srity savų specialistų nėra, statybos tikrinimo darbą teko atlikti svetimėms. Š. m. rugpjūčio 20 d. buvo pakviesti žinomos S. Paulo statybos bendrovės Rego e Roder inžinieriai - architektoriai, kurie ir patikrino statybos darbus. Konstatuota, kad bažnyčia statoma gerai: visur prisilaikoma sutarties ir plano.

III. Š. m. rugsėjo 2 d. klebono kun. Suginto ir ein. konsulo pareigas p. Steponaičio lydimas aplankė statomą bažnyčią J. E. José Gaspar de Affonseca e Silva, São Paulo Arkie

vyskupas Sufraganas. J. E. apžiūrėjo statybos darbus ir įdomavosi lietuvų katalikų būkle. Be to, jis aplankė ir lietuvų pradžios mokyklą, kurioje dabartiniu laiku telpa lietuvų koplėčia. Pažymėtina, kad Vyskupas rodė lietuviams didelį palankumą ir ateityje pasižadėjo juos remti bei pasirūpinti įkurti parapiją.

PASTABA. Aukavusių bažnyčios statymui pavardes pradėsim skelbti laikrasty nuo sekančio numerio.

Užsakai

Mano vesti - tekėti:

- 1) Pranas Mazgeika iš Vilkijos parapijos su Prane Okuličaitė iš Ziežmarių par.
- 2) Alfonsas Balys iš Rygos su Ona Baranaukaitė iš Danijos.
- 3) Jonas Pranckevičius iš Kraikių su Aleksandra Urbonaitė iš Babtų.
- 4) Juozas Šustikas iš Kaltinėnų su Ona Mikalaityte iš Jurbarko.

Krikštai

Nuo 15 iki 22 rugsėjo apkrikštyta: Jurgis, Petro ir Marijos Pukaitės Buonių sūnus.

- 2) Judita, Vlodo ir Elenos Sadauskaitės Musteikių duktė.
- 3) Povilas, Boleslovo ir Vincės Ereliūnaitės Tubelių sūnus.
- 4) Juozas, Petro ir Kunigundos Valatkaitės Višniauskų sūnus.
- 5) Elena, Juozo ir Zuzanos Zvingilių duktė.

Kas Girdėt Pasaulį

Kova su žydais Vokietijoj

«Havas» pranešimu, rugsėjo 16 d. Vokietijos «seimas» susirinkęs Nurenberge, patvirtino Hitlerio pagamintus įstatymo projektus kovai su žydais. Einant tais įstatymais žydai Vokietijoj liko visai be teisių.

Hitleris grasina Lietuvai

Atidarydamas Vokietijos Seimą Nurenberge, Hitleris Klaipėdos klausimu pareiškė, kad jei Tautų Sąjunga nedarysianti jokių žygių vokiečių teisėms apginti, tai jis žinosias kas daryti, nors iš to pasekos gal būt ir labai apverktinos.

Katalikų persekiojimas Meksikoj

Telegrafas praneša, kad Meksikos vyriausybė konfiskavo visus bažnytinius ir vienuolynų turtus ir perėmė savo žinion ir pačias bažnyčias; taip pat perėmė mokyklas ir vienuolynų visas įstaigas.

Ir Šiaurinėj Amerikoj audra

Š. Amerikos laikraščiai rašo, kad Floridos valstijoj rugsėjo 3 d. praėjo didelė audra, kuri sugriovė vieną didelį žuvininkų kaimą ir didžiojo karo veteranų stovyklą. Mirusių skaičius siekia 505, sužeistų 250 ir 47 veteranai dingę be žinios.

Ar nebus lietuvis Rusijos diktatorium?

Šių metų įvykusi Komunistų partijos suvaziavime Maskvoje į Centralinį Vykdomąjį Komitetą tapo išrinktas ir ex-lietuvis Aleksas Angarietis, kuris jau pradėjo eiti propagandos komisaro (ministerio) pareigas.

Gal jau greitai ateis tas laikas, kada lietuviai pradės valdyti Rusiją.

Tveriama nauja valstybė

Telegrafas praneša, kad viena Kinų valstybės provincija Sin-Kiang yra nusistačius greitu laiku pasisukt nepriklausoma valstybe su sostine Ourunchi.

Tokiu būdu, galimas daiktas, gali įvykti naujas pilietinis karas Kinijoj.

Išimami iš apyvartos seni pinigai

Hitlerio nutarimu visoj Vokietijoj nuo 1936 m. sausio 1 d. išimami iš apyvartos visi senų laikų popieriniai pinigai. Paličkiami tik Reichsbanko pinigai. Apskaičiuojama, kad senos laidos popierinių pinigų apyvartoje yra virš 160 milijonų markių.

Italijos - Abisinijos konfliktas

Italijos - Abisinijos konfliktas dar neišspręstas. Nors Italija ir toliau siunčia savo jėgas į Afriką, nors

Abisinija irgi stiprinasi, tačiau faultų Sąjunga deda visas pastangas tą ginčą likviduoti geruoju.

Persekioja katalikus

Telegrafo pranešimu, rugsėjo 20 d. Meksikos provincijoj Guadalajaras kariuomenės būrys užpuolė katalikus per atlaidus, įsakydamas jiems išsikirstyti. Įvyko konfliktas, kurio metu iš pusės katalikų nužudyta 17 žmonių ir 30 sužeista.

Rusijoj įvedama lotinų abėcėlė

Laikraščių pranešimu, Rusijos pakraščiuose, kur švietimas buvo labai žemas, visos knygos ir laikraščiai spausdinami lotinų raidėmis. Pamažu visa Rusija nori pereiti prie lotinų abėcėlės.

Neduos persiskyrimų Rusijoj

Komunistų tarybos nutarimu ateity nebus duodami persiskyrimai vedusiems, jei tik norės tokio persiskyrimo viena pusė.

Kanalias tarp Maskvos ir Volgos

Laikraščių pranešimu, Rusija pradėjo kasti kanalą tarp Maskvos ir Volgos. Darbas apseis apie pusantro milijono rublių ir bus užbaigtas 1937 metais.

Darbai vadovauja Š. Amerikos prityrę specialistai.

Fordas būsime prezidentas?

Laikraščių pranešimu, Penselvėnijos Respublikos parijoj Centras išstatė kandidatų žinomą pramoninką Ford į būsime prezidentus Š. Amerikoje. Ford skaitomas didžiausių dabartinio prezidento Roosevelt priešų Rinkimai įvyks 1936 metais.

Darbininkų streikas

Rugsėjo 23 d. Pensilvanijoj ir Virginijos anglų kasyklų darbininkai, 400,000 skaiči uje, sustreikavo, reikalaujami darbo sąlygų palengvinimo.

Kulkosvaidžiai be balso

Laikraščių pranešimu, Austrijoj pradėta dirbti kulkosvaidžiai be balso. Tai naujas išradimo būdas žmoniems zudyti.

Sutuoktuvų ir krikstu statistika

(1928 m. Rugsėjo 10 d. -- 1935 m. Rugsėjo 10 d.)

Šv. Antano do Pary bažnyčioje duota šliubų lietuviams:

1928 m.	---	39.	1932 m.	---	97.
1929 "	---	111.	1933 "	---	108.
1930 "	---	115.	1934 "	---	67.
1931 "	---	131.	1935 "	---	62.

Viso - 730. Iš jų kun. J. Valaitis davė 295, kun. Bumšas - 77 ir kun. B. Sugintas - 357. Pirmas šliubas duotas 1928 m. Rugsėjo 18 d. Juozui Arsenavičiui iš Zasių parap. su Ona Baranaukaitė iš Zarasų. Abu gyveno Candinė rajone.

APKRIKSTYTA

1928 m.	---	39.	1932 "	---	119.
1929 "	---	156.	1933 "	---	106.
1930 "	---	135.	1934 "	---	96.
1931 "	---	131.	1935 "	---	50.

Viso apkrikštyta 832 vaikai. Pirmas krikštas suteiktas 1928 m. Rugsėjo 16 d. Anelei, Mykolo ir Veronikos, gimusios Oškinytė, Lašinskų dukteriai iš Kideikių parapijos.

LIETUVIAI SVETUR

KANADA

Kanadoje gyvena apie 10 tūkstančių lietuvių. Jokių žymesnių organizacijų jie neturi. Visi gyvena išsisklaide po visą šalį ir daugiausia dirba ūkiuose. Kanados sostinėje, Montreale, yra lietuviška bažnyčia, kurioje klebonauja kun. J. Bubinas. Konsulato nėra.

URUGVAJUS

Kiek lietuvių gyvena Urugvajuje sunku nustatyti; spėjama tik, kad gyvena apie 10 tūkstančių. Jų didžiauma dirba skerdyklose. Tik vienas kitas bando išvykti į laukus ir verstis žemės ūkiu.

Visuomeniškas veikimas progresuoja, ypatingai sostinėje Montevideo,

kur lietuviai turi keletą organizacijų ir mokyklą su trimis mokytojais. Iš organizacijų pažymėtinos: L. K. Šv. Juozapo bendruomenė, Jaunimo Draugija «Daina» ir Šv. Vincento á Paulo draugija. Yra taip pat Tautininkų ir Vilniui vaduoti Sąjungos, bet jos didesnio veikimo neparodo. Pastaruoju laiku įsikūrė Urugvajaus lietuvių Klubas, kurs mano visą visuomenišką veikimą paimti į savo rankas.

Spaudos reikalas apleistas. Yra du laikraščiai: «Išvakarės» ir «Naujoji Banga», bet jie socialistinės - komunistinės į kraipos ir visos lietuviškos visuomenės neaptarnauja.

Konsulato nėra. Taip pat ir kunigo nėra.

AUSTRALIJA

Australijoj lietuvių gyvena ne daug. Latvijos garbės konsulo Mc. Leod pranešimu jų priskaitoma vos 235 asmenys. Jie gyvena išsisklaide po visą kraštą. Tie, kurie gyvena sostinėje Sydney, yra gerai susipratę ir savo tarpe gražiai sugyvena ir turi suorganizavę «Australijos lietuvių draugiją», kurios pirmininkas yra p. Antanas Bauža. Konsulato ir net garbės konsulo nėra.

L. R. K. Sv. Juozapo Bendruomenės 7 metų sukaktuvių paminėjimas.

São Paulo L. K. bendruomenės apzvalga

(Trumpais bruožais)

Šių metų rugsėjo 8 d. São Paulo Liet. R. Kat. Sv. Juozapo Bendruomenės šventė savo septynerių metų sukaktuves.

Iškilmingas paminėjimas įvyko šv. Antano do Pary bažnyčios salėje Nors šis paminėjimas buvo mažai išgarsintas, tačiau narių ir svečių susirinko pilnutėlė salė.

Iškilmingąjį posėdį atidarė bendruomenės pirmininkas Gerb. Klebonas kun. Sugintas, pasakydamas tam tikslui pritaikintą prakalbą ir pasiūlė į prezidentumą šiuos asmenis: p. p. V. Godliauską, V. Kavolį, mok. P. Korsaką, St. Puišį, J. Skorupskį, J. Stankūną, St. Vinkauską, St. Butrimą, A. Šimbelį, Butkevičių ir Sinkėvičių. Susirinkimui pasiūlymą priėmus prezidentumas užimė vietas ir garbės pirmininku išrinko Kun. Sugintą, kuris sekretorium pakvietė p. J. Stankūną.

Toliau ėjo sveikinimai. Pirmas sveikino Liet. R. Kat. bendruomenę «Vilties» Sąjungos pirmininkas p. V. Godliauskas, linkėdamas bendruomenei ir toliau eiti tais pačiais keliais, vieningai ir ištvermingai kovojant su katalikybės priešais. Antras sveikino ūkininkų draugijos «Grūdas» vardu p. St. Butrimas, linkėdamas, kad bendruomenė kitais jubiliejiniiais metais turėtų dvigubai narių ir išlaikytų savo misiją lietuvių kolonijoje kaip ir iki šiam laikui.

Trečias sveikino mok. P. Korsakas Mookos mokyklos bei Tėvų komiteto vardu linkėdamas, kad bendruomenės nariai savo gimtąja kalba

ir toliau garbintų Tvėrėją, tvirtai tikėjime laikytus ir auklėtų savo augančią kartą religijos dvasioje. Dar sveikino p. St. Puišys, kviesdamas visus prie spaudos darbo, į bendrąją talką.

Sveikinimams pasibaigus ėjo p. Stankūno paskaita: «São Paulo L. K. bendruomenės apzvalga». Gerb. prole gėntas trumpais žodžiais apibūdino bendruomenės reikšmę lietuvių kolonijoje, jos darbuotė ir bendrai jos kūrimosi bei vystimosi laikus.

Toliau sekė koncertinė dalis. Jungtinis choras iš Villa Bellos ir «Vilties» S-gos Mokos ir Bom Retiro skyrų diriguojant p. Stankūnui patsinavo keletą rimtų tautiškų vokalių kūrinių. Ypatinai gerą įspūdį padarė «Ei, pasauli, mes be Vilniaus nerūsim».

Koncertinei dalei pasibaigus prezidentijimo pirmininkas kun. Sugintas pasakė uždarymo kalbą. Dėkodamas visiems už atvykimą į tą bendruomenės paminėjimą ir kartu džiaugdamasis visų nuosirdumu, ragino narius ir toliau eiti i-tikimai savo pareigas.

Baigiantis šiam iškilmingam paminėjimui išnešta sveikinimai: Lietuvos prezidentui p. Smetonai; Kauno ir São Paulo Arkivyskupams ir šv. Antano do Pary bažnyčios klebonui Frei Paulo Luig.

Prieš susirinkimą bažnyčioje buvo iškilmingos pamaldos, dalyvaujant jungtiniam chorui.

Dalyvavęs.

Lietuvio antausis rusu gubernatoriui

Reportažas iš provincijos

Nėra lietuvių, kuris nebūtų girdėjęs apie Kražius, apie žiauriausias Kražių skerdynes. Ir buvo apie tai rašyta jau gerokas tomas. Tačiau apie Kražių skerdynes dar kita tiek galima prirašyti ir tai kai kurios smulkesnės liks amžinai palaidotos. Šiomis dienomis teko man susipažinti su Kražių skerdynių dalyviu Izidorium Mockum, kuris tą baisų įvykį prisiminęs man ši tą papasakojo.

—Jau prieš tris dienas visas Kražių miestelis žinojo, kad bus su rusais poštynės, nes pasipriešino pristavui, o pristavas davė telegramą gubernatoriui. Tą sekmadienį, kada turėjo atvykti gubernatorius, žmonių prisigrūdė pilna bažnyčia. Net iš tolimų kaimų žmonės suvažiavo kas su peiliu, kas su akmeniu iš paskutinųjų pasiryžę bažnyčią apginti. Sekmadienį kunigas laikė mišias; tuo tarpu šventoriuje pasigirdo arklių kánopų bildėjimas. Nespėjom gerai ne susivokti, kaip generalgubernatorius ėjo į bažnyčią ir užlipo ant viškv. Visa bažnyčia sujudo... Aš dar tuomet buvau jaunas ir, nieko nelaukęs, su dviem draugais taip pat užlipau ant viškv, pasiryžęs gubernatorių užmušti.

—Na, ir neužmušė?

—Taigi, palaukit. Kai tik kunigas nustojo laikyti mišias, gubernatorius neva iš rašto, kuri esą pats caras parašęs, perskaitė, kad bažnyčioje niekas neatims, jei žmonės geruosiu dabar išeisiant ant šventoriaus. Tuometinis Kražių klebonas rusų pagrasintas, taip pat mėgino žmones įkalbėti. Bet niekas ir jo nebeklausė. Tada gubernatorius piktuojų išakė klebonui išnešti šventčiausiąjį. Bažnyčioje pasidarė didžiausias ermyderis ir klyksmas. Drąsuliai puolė neleisti šventčiausiojo

išnešti. Ir tuo momentu su arkliais ir nuogais kardais puolė būrys kazočių į bažnyčią. Aš nebei-kenčiau. Uvirė mano jaunas kraujas ir pamaniau, kaip bus, taip bus, bet aš gubernatoriui skelsiu.... Lipo nuo viškvų laiptų gubernatorius ir aš, ilgai nelaukęs, rėžiau jam kaire ranka į dešinę ausį. Iš karto nei gubernatorius nei palydovai nesusigriebė kas čia pasidarė. Bet užtai, kai susigriebė, tai brolyti mano.... dauguma žmonių buvo nuvyta ant upelio, nuvijo ir mane tenai. Upelis buvo truputį pašalęs, aš labai susipjausčiau kojas ir nušalau. Visgi pabėgti man nepasisekė. Manė kaip ir daugumą (apie 72 žmones) suėmė ir surakinę padėjo į Šiaulių kalėjimą. Bet laime miklus liežuvis man padėjo ir aš buvau įpaleistas.

— O kur kiti?

— Su kitais visai buvo. Vieni mirė, kiti išėjo laisvėn. Aš dabar į senatvę vis dėlto turiu malonų atsiminimą, kad štai, broli, aš paprastas žemaitis, skėliau lietuvių engėjui į ausį.

Dabar Mockus dar tebetarnauja prie geležinkelio sandėlio paprastu darbininku ir puikiai jaučiasi.

Pasikeitė kaliniai

Telegrafo pranešimu šiomis dienomis įvyko kalinių apsimainymas tarp Lietuvos ir Sovietų Rusijos. Lietuva gavo 3 kunigus, 7 vyrus ir 3 moteris, kurie buvo laikomi kalėjimuose, o Rusijai tapo grąžinti 7 nu-teisti komunistai.

1928 metai São Paulo lietuvių kolonijoje buvo organizavimosi metai. Tais metais jau turėta keletas organizacijų ir net buvo leidžiami laikraščiai. Bet lietuviškų pamaldų reikalui nieko nebuvo padaryta. Tiesa, buvo bandyta ši-tą padaryti ir net buvo organizuojama bendruomenė religijos reikalams, bet pasisekimas buvo menkas. Ir tik kun. Jeronimui Valaičiui atvažiavus, šis reikalas liko sutvarkytas. Taigi L. Kat. Bendruomenės pradžia yra tampriai surišta su kun. Valaičio atvykimu.

Kun. J. Valaitis, buvęs Aleksoto klebonas, į São Paulo atvyko 1928 m. rugpjūčio 10 d. Vietos Bažnyčios Vyresnybė leido jam laikyti pamaldas šv. Antano do Pary bažnyčioje, kuri ir virti tarytum parapijos centru.

Sutvarkęs pamaldų reikalą, kun. Valaitis pradėjo rūpintis ir bendruomenės įsteigimu. Ir štai rugsėjo 2 d. per pirmąjį visuotiną susirinkimą primami įstatai ir išrenkama valdyba, kurios priešaky atsistojė pats kunigas kaip lietuviškos parapijos klebonas.

Bendruomenės pradžia buvo gan sunki. Bet nepaisant visų kliūčių, visų sunkenybių, darbas ėjo kas kart vis pirmyn.

Nors bendruomenė tuo laiku nebuvo skaitlinga kaip dabar, bet kolonijoje suvaidino gan svarbų vaidmenį. Palaikė žmonėse katalikybę tautiškais papročiais, žadino tėvynės meilę, skiepijo lietuviškumą, jungė išblaškytus po platųjį São Paulo miestą lietuvius katalikus, kad neužmirėtų ir neatsitoltintų nuo savų igimtų savybių bei tradicijų.

Turėjo nemažą chorą šv. Cecilijos vardu, kuris giedojolietuviškų pamaldų metu lietuviškas giesmes. Atvykusiems į lietuviškas pamaldas, užgiedojus chorui „Pulkim ant kelių“, nevienam nuridėjo gaili ašara, nes tas primindavo tą Lietuvoje paliktą baz-

nytėlę, kurioj jis savo kudikystę ar jaunystę praleido, eidamas sekmadieniais šv. Mišių išklausyti.

Kun. J. Valaitis bendruomenės ir parapijos reikalus vedė per tirs metus, bet išvargęs nusistato grįžti tėvynen ir apie tai parašo Lietuvon prašydamas Vyskupo jį pakeisti kitu kunigu. Jo prašymas liko patenkin-tas. Ir štai 1931 m. sausio 28 d. atvyksta kitas kunigas, būtent dabartinis klebonas kun. Sugintas.

Apie tolimesnę veikimą parašysim kitame numery.

Nepaprasta vagystė New Yorke

New Yorkas. Lipos 29 d. vienoje iš didžiųjų New Yorke gatvių dienos metu įvyko nepaprastai didelė ir atkakli vagystė. Tuo metu, kada gatvėje vaikščiojo daug žmonių ir vos 50 žingsnių stovėjo policininkas, į vieną didžiausių brangenybių krautuvę įbrovė keli banditai.

Jie buvo labai gražiai apsirengę ir vaidino turtingų pirkėjų vaidmenį. Jie paprasė parodyti jiems brangių papuošalų. Tada jie puolė ir surišo krautuvės savininką ir dar vieną krautuvėje buvusį žmogų. Po to jie ramiai pasirinko brangiausias papuošalus, tarp jų pasiėmė ir nepaprastai brangią rubinų gradinę, kuri kadaise priklausiusi Marijai Antuanetei, nepamiršdami ir prie tos grandinės pridėto kilmės dokumentą.

Niekieno netrukdomi banditai apleido krautuvę ir dingo minioje. Apskaičiuojama, kad jie pavogė brangenybių ne mažiau kaip už 250.000 dolerių.

Vienas New Yorke laikraštis vien tik rubinų grandinę vertina 250.000 dolerių. Jokių banditų pėdsakų nerasta. Spėjama, kad bus tarptautinės grobikų gaujos dalyviai, kurie sistematingai grobia brangenybes.

VILLA ZELINA

ZEMES SKLYPAI

Issimokėjimui 30\$000 mėnesiui, 10\$000 kvadratinis metras. Duodame statybai medžiagą. Omnibusai išeisina nuo Merkado iki vietos. Bondė 3% (Villa Prudente). Centralinė raštinė: Praça Antonio Prado, 3 sobr. Villa Prudente Rua Capitaç Pacheco Chaves, 114. Vietoje Avenida Zelina 33. Reikalingi agentai. Kreiptis į raštinę Villa Prudente.

Zinios is Lietuvos

Pasaulinė Lietuvių Sąjunga Kaune

Pasaulinio Lietuvių Kongreso metu susikūrė «Pasaulinė Lietuvių Sąjunga», kuriai Lietuvos vyriausybė paves tvarkyti savo nuožūria visas duodamas užsienio lietuviams (organizacijoms, spaudai ir tt.) pašalpas.

Prie šios Sąjungos tikybiniems reikalams referentui paskirtas kun. Steponaitis. Sulig laikraščių pranešimu šį Sąjungą jau pradėjo veikti.

Javų kainos krinta

Javų kainos Lietuvoje kas kart vis labiau krinta. Taip rugpjūčio mėnesį rugių centneriui mokėta 4 litai, kviečiai — 6 litai, bulvės — 65 cent. ir vienas litas. Sviestas — 1 kilogramas Kaune 2 litai, o provincijoje 1 lit. ir 1 litas 60 centų.

Parduoda ūkius

Žemės Bankas Kaune paskelbė, kad rugsėjo 24 d. iš varžytinių parduoda 29 ūkius Žemės Banko paskoloms gražinti.

Vilniuje yra litų

Paskutiniu laiku Vilniaus miesto birža, skelbdama pinigų kursą, tarp kitų valiutų paskelbė ir lito kursą. Reikia ir ten yra litų.

Ukininkų sukilimas

Dėl pasklydusių užsienio spaudoje gandų ir netikslių žinių Lietuvos spaudos agentūra «Elta» praneša, kad ūkininkų sukilimai įvyko dėl svetimšalių agitacijos ir kad po neįvykusių susirėmimų visame krašte atstatyta tvarka.

Sviesto gaminimas

Sviesto gaminimas Lietuvoje kas kart vis tobulėja. Pavyzdžiui imkim Rokiškio apskritį. 1934 metais per pirmą pusmetį eksportuota užsienin 8,854 statinės, o šiais metais per tokį pat laiką — 13,110. Pereitais metais pirmos rūšies sviesto buvo 76%, o šiais metais — 94%.

Bendrai — pieno ūkis progresuoja.

Lietinga vasara

Šių metų vasara Lietuvoje buvo lietinga, ypatingai liepos mėnuo. Todėl nors dobilai ir šienas šiemet puikiai užderėjo, bet pašarą, kaip mums rašo iš Lietuvos, sunku nuvalyti, išdžiovinti. Daug dobilų supuvo. Kartais pasitaikydavo ir smarkių vėjų, kurie nupurtė daugybę neprinokusių vaisių. Bendrai ūkininkai turi daug nuostolių.

KARZYGĖ LIETUVAITĖ

Didžiojo karo gale, žlugus Rusijos imperiai tarnavę jos kariuomenėje lietuviai pradėjo spiestis į krūva, žadėdami organizuoti grįžti į Lietuvą. Tokia grupė buvo susidariusi ir tolimame Sibire pasivadinius Vytauto Didžiojo batalionu. Omsko lietuvių visuomenė padovanojo batalionui didelę, gražią šilkinę vėliavą su išsiutu juo vytimi. Po šita vėliava lietuviai kariai žadėjo grįžti ir sudaryti Lietuvos kariuomenės pirmasias eiles. Jų svajonės betgi neišsipildė — batalioną išblaškė bolševikai, dalį karininkų žiauriai išžudė. Betgi vėliava Lietuvai pasiekė.

Šį bataliono garbės simbolį parvežė lietuvė Elžbieta Kakeranaitė. Ji,

pamačiusi, kad bolševikai viską išplėšė, vėliavą, tą didžiausiąją bataliono brangenybę, paslėpė po savo rūbais ir nei kviečiama, nei mušama nepripažino, kur ją padėjusi. Ji vėliavą išslapstė išstius metus, besibastydama Sibiro tyruose, besaldama koncentracijos stovyklose, kiekvieną minutę statydamasave pavojun. Ta vėliava yra atgimusi Lietuvos kariuomenės pati pirmoji. Ji dabar kabo Karo Muziejuje, Kaune, primindama lietuvių karių tragediją šaltame Sibire, vienos lietuvaite didįjį pasiryžimą, paskatindama vieną kitą pasekti jos pavyzdžiu.

“T.”

Ar žinai?

kad:

— Berlyne 1934 metais gyveno svetimtaučių 99,966 žmonės, kuriųskaičiuje 23,111 lenkų ir 15,837 čekoslovakų.

— São Paulo estadoje šiais metais yra 6.680 įvairių rūšių mokyklų, kuriose mokosi 600 tūkstančių mokinių.

— 1934 metais į Braziliją atvyko iš Lietuvos tik 136 asmenys, o bendrai emigravo iš Lietuvos į visas šalis 1,519. Daugiausia į Pelestiną — viso 636.

— Šių metų birželio 30 d. Lietuvoje buvo arklių 579,390, karvių 819,740, kiaulių 1,257,990, o vištų net 2,841,500.

— Brazilijoje gyvena 2,890 šaurinės Amerikos piliečių.

— Vokietija turi vidujinių skolų virš 25 bilijono markių (braziliskais pinigais 189 bilijonai milreisų), o užsienių skolų dar daugiau.

IVAIRENYBĖS

Žmonių galvoms kapoti mašina

Giljotina

Paryžiuje buvo nukiršta galva Prancūzijos prezidento Dumero nužudytojui rusų emigrantui Gorgulovui. Prancūzijoje nuteistieji mirti žudoma tam tikra mašina, vadinama giljotina, kuri pasmerktajam nukerta galvą. Giljotina gavo vardą nuo prancūzų gydytojo Juozo Igno Gilotin'o, kurs didžiosios prancūzų revoliucijos laiku, būdamas tautos susirinkimo narys, 1787 m. spalio 10 d. įnešė įstatymo projektą apie pasmerktųjų žudymą, kurs buvo priimtas. Pirmoji giljotina buvo pastatyta 1792 m. Ji iš pradžių buvo vadinama statytojo vardu „Lomnissette“, bet paskiau buvo praminta minėto gydytojo vardu, kurs jai ir paliko visam laikui.

Prancūzų tvarka mirties bausmei vykdyti: žudymas yra viešas ir turi būti atliktas ne toliau, kaip per 100 žingsnių nuo to kalėjimo, kuriame nusikaltėlis buvo laikomas pasmerkimo metu. Todėl giljotina paprastai yra statoma atitinkamų gatvių kertėse. Giljotina yra laikoma teisingumo misterijos rūmuose. Seniau ji buvo budelio globoj. Bet 1831 m. įvyko mažas nusisipratimas. Tada turėjo būti nužudytas vienas plesikas. Paskirtą valandą vykdymo vietoj stovėjo pasmerktasis, sargybos lydimas, ir tik trūko... budelis ir giljotinos! Pasirodė, kad budelis giljotiną buvo užstatęs lombarde ir žudymo dieną neturėjo pinigų jos išpirkti. Valstybei pačiai teko brangų instrumentą išsipirkti, tačiau plesikas liko gyvas, nes einant prancūzų įstatymais, niekas negali būti vedamas du kartu žudyti. Nuo to laiko teisingumo ministerija pati pasiėmė giljotiną glojoti, o budelis tik turį ją prižiūrėti.

Visoj Prancūzijoje yra tik vienas budelis. Antras budelis yra tik Tunise Dabar prancūzų budeliu yra Deibleris jaunasis, nes senis Deibleris praėjusį pavasarį iš savo tarnybos pasitraukė, nes sulaukė pensijos amžiaus. Tuo būdu budelio amatas yra vienoj šeimynoj, pereinamas įpėdinystės keliu. Budelį prancūzai paprastai vadina „Monsieur de Paris“, t. y. „Paryžiaus ponas“. Jis turi du padėjėjus.

Ar giliai gyvena jūroje žuvis

Giliausia jūra ties Filipinų salomis. Čia jūra turi 9700 metr. gylumos. Šioje gilumoje jau negyvena jokios žuvis. Apskritai, jūroje gyvena mažiau įvairių rūšių žuvų, kaip ežeruose arba upėse. Jūrose gyvena apie 1000 įvairių rūšių žuvų. Penktoji jų dalis turi „liktarnas“, kurios nušviečia joms kelią. Pusė žuvų gyvena giliau kaip 200 metr. gilumoje. 4000—5000 metr. gilumoje tegyvena tik smulkesnės žuvų rūšys ir tos pačios labai retai pasitaiko.

Kūdikų uždaryvimas Anglijoje

Neseniai atliktu tyrinėjimu vaikų darbo sąlygų Anglijoje, nustatyta, kad nemažiau kaip 300 kūdikių, nepasiekusių dar vieno metų amžiaus, gyvena išimtinai iš savo uždario. Tasai nuostabus reiškinys paaiškintas labai paprastai. Vaikų baltinių ir rūbų parode paskutiniuoju laiku vis dažniau naudojamosi gyvais kūdikiais manekėnų vietoje. Pagaliau, daug kūdikių fotografuojama įvairioms reklamoms. Pasitaiko kūdikių, kurie uždirba nuo 6 iki 10 svarų sterlingų per savaitę, kurių pilnai pakanka visai šeimai pragyventi.

Esą darbo ir socials aspauogos inspektoriai bejėgiai kovoti su šiuo reiškiniumi, nes tokiam kūdikių darbui negalima pritaikinti įstatymo, draudžiančio ar saugančio vaikų darbą krašte.

Jūrų bangu didys

Pastaruoju laiku buvo daromi bandymai išmatuoti Atlanto bangas. Anglijoj pakraščiuose didžiausios bangos siekia 32 metrų aukščio. Tuo tarpu Biskajos įlankoje, kur jūra yra labai nerami, ir Prancūzijos pakraščiuose, vidutiniškai bangos siekia 18 metrų aukščio ir 800 metrų ilgio ir išsilaiko apie pusę minutės.

Paprastai jūrų bangos būna 30—100 metrų ilgio, 10 metrų aukščio ir išsilaiko apie 6—8 sek.

Konservuotas žmogaus kraujas

«Tass» praneša, kad kraujo perpilimo institutas Maskvoj surado būdą kaip išlaikyti nesugedusį žmogaus kraują. Instituto profesoriai jau sugebėjo žmogaus kraują, perpylimui skirtą, persiusti iš Maskvos į Tiflisą, Vladivostoką ir kitus miestus.

Išrastu būdu išlaikoma negendąs kraujas per 15 dienų. Šis išradimas turi nepaprastai didelę praktiškos reikšmės, nes ligoninėse nuolat galės būti «konservuoto kraujo» atsarga.

Šachmatų rungtynės

Pasaulinis šachmatų rungtynės ejuosios Varšuvoje, kuriose dalyvavo 20 valstybių, pasibaigė š. Amerikos laimėjimu pirmoje vietoje. Antrą vietą užimė Švedija. Lietuva gavo 14 vietą.

Šachmatų čempionu pasiliko Aleksas, kilimo rusas. Jo stipriausias priešas buvo lietuvis Mikėnas, su kuriuo išėjo lygiomis.

Kitos rungtynės įvyks 1937 metais Stokholme.

DANTISTAS

JOSÉ LEVKOVITS

Rua Silva Pinto, 264 Sobr. Tel. 5-4954 São Paulo

Diplomuotas Europoje ir S. Pauly, su daugelio metų praktikoje. — Blombuoja dantis už 10\$000 su parcedana, arba sidabru — Darbas garantuotas. Traukia dantis be skausmo už 5\$000. Atidaryta diena ir nakti. —

Moterų Gydytojas Dr. LOECH

Moterų ligos, operacijos, gimdymo pagelba, spindulių terapija

Būvęs 5½ metų asistentu moterų klinikoje Berlyno ir Frankfurt p/M. universitetuose ir vadovaujančiu gydytoju 2° operacinio skyriaus moterų klinikos ir gimdymo namų «Cocilienhaus» Berlyne.

Rentgeno Institutas, Diatermija Ultravioletiniai spinduliai

Priėmimas: Rua Barão de Itapevinga 18, kamb. 914, 920 ryte 9 — 11,30 (išskyrus trečiadienius), vakare 3 — 5,30 kas dieną. Tel. 4-7337, šaukiamas nakčia 7-3789.

Dr. B. K. Chipiakoff

(Maskvos universiteto 1914 m. laidos.)

R. Ypiranga 15. ap. 4. (kortė rua Santa Ephigenia) Tel. 4-0316

Ligonius priima: nuo 4 iki 9 val. vak., šeštadieniais nuo 3 iki 8 v. v. Sekmadieniais nuo 10 iki 1 val. Venerių, vidujinių ir psichinių ligų. Laboratorija: tyrimas šlapimo, kraujo, mikrobu ir t. t...

SPAUDOS V APŽVALGA

Lietuvos Spauda.

«Ukininkas». P. Pažera, Brazilijos lietuvių mokyklos mokytojas, būdamas Lietuvoje, pareiškė «Ukininko» korespondentui («Ukininkas» iš rugpjūčio 2 d., Nr. 31), kad Brazilijoje lietuvių turi 16 atskirų organizacijų, kurioms vadovauja 4 mokytojai, kad Brazilijoje leidžia veikti tik toms Draugijoms, kurias garantuoja Konsulatas ir t. t.

Tai netiesa. Visų pirma — iš kur p. Pažera priskaito 16 atskirų organizacijų? Kiek man žinoma, S. Paulo mieste yra šios organizacijos: L. R. K. Šv. Juozapo bendruomenė, «Viltis», Sporto S-ga «Lithuania», Moterų Draugija, «Grūdas», «Šviesa».

Toliau — sako, kad visoms organizacijoms vadovauja 4 mokytojai. Tas irgi netiesa. S. Paulo mieste be mokytojų yra ir šiaip veikėjų, kurie dirba visuomeninį darbą su nemaznesniu, o gal net sudidesniu pasišventimu. Pavyzdžiui imkim L. K. Šv. Juozapo bendruomenę, kuri turi virš 1.200 narių ir kuri dabartiniu metu pradėjo leisti savo organą «Šviesa». Šią bendruomenę pertvarkė, jos status užregistravo ir jai vadovauja su visu atsidėjimu jau penkti metai para pijos klebonas kun. Sugintas. Be to, tas pats kunigas deka savo energijai ir darbštumui jau baigia statyti gražią lietuvišką bažnyčią, kurios statybai pats vienas surinko aukų apie 114 kontų. Yra ir daugiau veikėjų. Žinoma, p. Pažera yra mokytojas ir pats save giria, bet nereikia užmiršti ir kitų.

Toliau — p. Pažera tvirtina Lietuvos visuomenė, kad Brazilijoje leidžia veikti tik toms draugijoms, kurias garantuoja konsulatas. Čia pilniausia netiesa. Brazilijoje nereikalinga jokių konsulato garantijų. Galima kurti draugijas, galima jų status registruoti, galima veikti ir be jokios konsulato pagalbos bei garantijos. Kad taip yra, rodo organizaci-

nis gyvenimas. Dar konsulato Brazilijoje visai nebuvo, o jau veikė keletas draugijų ir net buvo leidžiami trys laikraščiai. O dabartis ką sako? Imkim, pavyzdžiui, L. K. Šv. Juozapo bendruomenę. Jai konsulas netik kad nieku nepadėjo, bet atbulai, tas pats konsulas Mačiulis įvairiais būdais stengėsi jai trukdyti visuomeninį darbą dirbti. Prisiminkim tik tuos jo visus šmeižtus ir tą visą jo varomą akciją prieš bendruomenės pirmininką kun. Sugintą ir kitus valdybos narius. Ir kas svarbiausia, kad tam pragaištingam savo darbui jis pavartojo konsulato organą «Lietuvis», kurio palaikymui Lietuvos Vyriausybė teikia stambias sumas pinigų. Bet kas iš to išėjo? Bendruomenė ne tik kad nežuvo, bet atbulai — pradėjo veikti dar su didesniu pasišventimu ir net pradėjo leisti savo organą «Šviesa». (Apie buv. konsulo Mačiulio šmeižtus ir visą jo veikimą skaityk laikraščio «Giedras» 1, 2 ir 3 numerius)

Taigi, darant pranešimus spaudai niekuomet nereikia prasilenkti su tiesa.

Argentinos Spauda.

«Šviturys». T o vardu Argentinėje leidžiamas savaitraštis rugpjūčio 16 d. šventė savo penkerių metų sukaktuves. Jis tapo įsteigtas 1930 m. rugpjūčio 2 d. kun. J. Janilionio pastangomis. Nors laikraščio pradžia buvo sunki, nors per visą savo gyvavimo laiką turėjo daug priešų, bet nepaisant to savą užbrėžtą tautišką ir katalikišką liniją išlaikė ir šiandien yra dideliu visuomenės organu ir mano virsti dienraščiu.

«Šviturio» priešaky stovi p. Antanas Repečka, dabartinis jo redaktorius didelis patriotas ir kun. Janilionis, kolonijos kapelionas.

Mes iš savo pusės linkim «Švituriumi» ir toliau klestėti ir sėkmingai eiti savo užbrėžtu taku.

V Iškraipymų atitaisymas

«Lietuvis» 33 numerio rašo, kad būk tai p. Steponaitis, einas konsulo pereigas, Lietuvių S-gos posėdy yra pareiškęs, kad visi daromi «Giedroje» p. Majui priekaištai esą melagingi ir niekuo nepamatuoti, tuo tarpu mums korespondentas rašo, kad tame posėdy buvo kalbama tik apie pilietybę.

Toliau. 37 numerio rašydama apie bendruomenės susirinkimą, įvykusį rugsėjo 8 d. («Lietuvis» ir čia iškraipė faktą — tą dieną buvo ne koks paprastas susirinkimas, bet iškilmingas septynerių metų bendruomenės sukaktuvių paminėjimas. Skaityk aprašymą 3 pusl. — Red.), tarp kitko sako, kad Klebonas kun. Sugintas apibarė bendruomenės atstovą p. Nalivaiką ir p. Konsulą Steponaitį. Tai gryniasia netiesa. Tame paminėjime nebuvo nieko kalbama nei apie p. Nalivaiką nei apie p. konsulą Steponaitį, ką gali patvirtinti visi jame dalyvavę nariai.

Eikim toliau. 35 numerio rašydama apie lietuvių bažnyčiai paraprijos teisių išgavimą tendencingai daro išvadą, kad tas darbas «ne iš to galo pradėtas».

Čia pilniausias melas. Joki parašai nebūvo renkami, o buvo tik visuotinam narių susirinkime, įvyku-

siam rugpjūčio 11 d., išrinkti 33 įgaliotiniai, kurie kartu su bendruomenės valdyba padėtų kunigui klebonui. Reikia pažymėti, kad šis klausimas, t. y. bažnyčiai paraprijos teisių išgavimas, jau yra iškeltas atitinkamoje įstaigoje ir pats J. E. Vyskupas Sufraganas tuo reikalu net buvo nuvykęs statomą bažnyčią apžiūrėti.

Taigi, kokiems tikslams reikalinga taip faktus iškraipyti? Ar tas nekirsina žmones viens prieš kitą? Jei norime vienybės, tai eikime prie jos kitu keliu. O dabar išėina — sakoma vienaip, o daroma kitaip.

Reikalingi

«Šviesos» Administracijai laikraščio platintojai S. Paulo priemiesčiuose ir provincijoj. Taipgi reikalingi metinės prenumeratos rinkėjai. Už atliktą darbą mokame gerus nuosimčius.

Asmeniškai arba laišku kreiptis į Redakciją:

Rua Coronel Moraes, 64, netoli S-to Antonio do Pary bažnyčios.

São Paulo lietuvių Kronika

1. Sunkiai sužeidė lietuvi

Rugsėjo 21 d. 4 val. vakaro parke Dom Pedro II prie sustojimo autobusų «Villa Zelina» automobilis 1909 pervažiavo lietuvi Kazį Macejūną, 54 m. amžiaus, gyvenantį Villa Zelinoje prie pat lietuvių bažnyčios.

Ilažta du šonkauliai ir smarkiai sužeista galva. Dabar jis guli ligoninėje. K. Macejūnas yra L. K. bendruomenės narys. Linkim jam greitai pasveikti.

2. Susipiaustė lietuvi

Rugsėjo 21 d. Bom Retire rua Prates, 6, pas pil. B. Bagsovskį įvyko tarp lietuvių peštynės. Į darbą buvo paleisti revolveriai ir peiliai. Tavo sužeisti Pranas Smikatas, Stasys Skamarakas ir St. Strakaitis. Visi dalyvavę peštynėse liko nugabenti į policiją.

Si žinutė paimta iš «A Gazeta».

3. Naujo konsulo paskirimas

Iš nepatikrintų šaltinių teko su-

Dr.
S. MEITIN.

Ultravioletiniai spinduliai.

(Diplomuotas Geidelbergo ir Rio universitet.)

Priima: vidurinių veneros ir ver. vų ligomis nuo 2 iki 6 val vak. susikalbama lietuviškai.

Rua Barão Itapetininga
37-a salės 8 ir 9
Tel. 4-0715.

žinoti, kad nauju konsulu į São Paulo yra paskirtas p. Gaučys, Mūsų atstovybės Buenos Aires buvęs sekretorius.

Išvyko p. Ministeris

Nepaprastas Pasiuntinys ir Igaliojotas Ministeris p. Aukštuolis, išbuvęs kurį laiką São Paulo, rugsėjo 21 d. išvyko atgal į Buenos Aires, į savo nuolatinę buveinę.

Opera veltui

Rugsėjo 23 d. São Paulo Miesto Valdyba muzikos ir bendrai dailės propagandos dėlei Teatre Municipal pastatė operą «Madame Butterfly» visai veltui be jokių bilietų visiems, kas tik norėjo į teatrą nueiti. Dalyvavo žmonių virš pustučio tūkstančio.

Vokiečių fotografijų įstaiga

“BERNARDO”

Isteigta 1890 metais
Atlieka įvairius darbus fotografijų srity. Specialybė padidinime, o taip pat su dažais.

Darbas greitas sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT

Rua São Caetano, 111
(senas n. 103) Tel. 4-5567
São Paulo

Dr. A. Jazara Snege

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgijos ir moterų ligos. Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. v.
LADERA PORTOGERAL 12 SOBR. kps. Boa Vista ir 25 de Março
1 andar, sala 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.
Tel. buto 2-5068.

Dr. Adolpho Taubkin

ADVOKATAS

(Diplomuotas S. Paulo fakulteto)

Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.

Raštinė: Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-1629.
Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.

Kalba lietuviškai.

PRISIEKUSIS VERTĖJAS

Verčia iš visų kalbų įvairius dokumentus kaip va: kontraktus, visokius liūdijimus ir t. t.

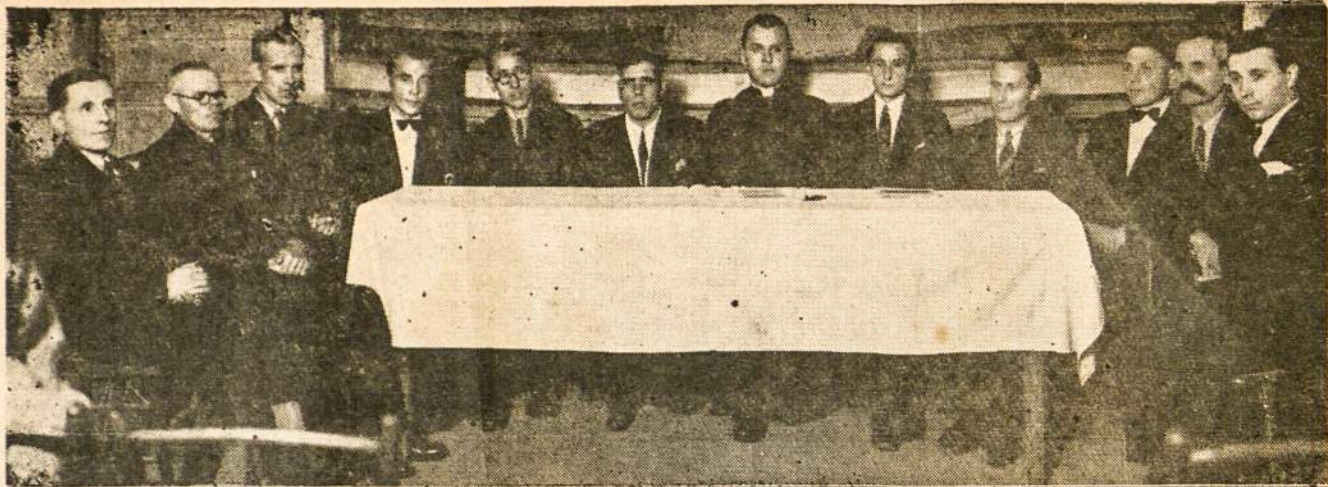
Paruošia įvairius dokumentus įvairiuose atsitikimuose: Chama doms ir pilietybės įgijimui.

Miguel Ocougne

Rua 15 de Novembro Nr. 32. Tel. 2-6393

São Paulo Lietuvių R. Katalikų Šv. Juozapo Bendruomenės 7 metų sukaktuvių iškilmingo paminėjimo prezidijumas.

Aprašymas 3 pusl.

Kur Einame?

Lietuvių kolonija Brazilijoje, palyginant su kitų tautų kolonijomis (vokiečių, italų, lenkų), yra dar jaunutė. Lietuviai pradėjo važiuoti į Braziliją tada, kuomet juos veltui vežė, o anksčiau Brazilija lietuvių visuomenėi buvo visai nežinoma. Ir ką gi? Mes lietuviai brazilams turėtume būti mažai žinomi. O iš ištikrųjų argi taip yra? Ne, visai ne!.. Lietuvių vardas brazilams labai yra žinomas. Iš šalies žiūrint reikėtų džiaugtis, kad mes lietuviai nesame užkampio užmiršti žmonės. Bet pažūrėję brazilų akimis į lietuvių, tenka nusiminti. Jie lietuvius supranta kaip kokius maištininkus, neramius žmones, kurie moka tik degtinę gerti ir muštis. O kas gi kaltas? Ogi mes patys. Pavyzdžių tam turime tiek ir tiek.

Imkimi nors mūsų daromus vakarėlius. Ar daug buvo tokių, kuriuose nebūtų muštynių ir peštynių? kas dar blogiau, kad ir taip suėję praleisti linksniau vakarą neapseina be to, kad tvarkos dabojojai nebūtų kviečiami, kaip tai įvyko gatvėje Prates, Nr. 6.

Nieko tad stebėtino, kad policija neduoda daugiau leidimų vakarėliams rengti. Reiškia, lietuviai brazilų akyse yra taip nupuole, kad viešame gyvenime negali nei pasirodyti.

Kas kaltas? Ar nereikia mums sušukti — kur einame!? Ar ne laikas jau būtų tuo dalyku labiau susirūpinti ir kitaip tvarkyti mūsų viešąjį gyvenimą?

Tvarkykimės patys ir nelaukim, kol mus kiti pradės mokyt, kaip reikia pasaulyje gyventi.

Plunksnos darbininkai in talka!

Laikraštis būna turiningas ir įdomus tik tuomet, kuomet jame bendradarbiauja visi kas tik moka ir valdo plunksną, kuomet jam suteikia įvairiausių žinių iš visų kampų, kuomet jį rašo įvairiais gyvenimo klausimais, įvairiausių straipsnių, kuomet jame telpa įvairios korespondencijos iš lietuvių kolonijų gyvenimo ir t. t.

Todėl mes ir kviečiam visus prie to bendro darbo; dirbkime bendromis jėgomis, o laikraštis bus kas kart įvairnesnis, turiningesnis, įdomesnis.

Laikraščio «Šviesa» Redakcija.

40 tūkstančių darbininkų

Iš Siaurinės Brazilijos estadų atvyksta į São Paulo estadą prie kavos darbų. Juos iškviētė São Paulo Kavos Departamentas.

Be to, manoma dar iškviesti iš užsienių 10 tūkstančių darbininkų.

Lietuvos Žinijos

Lietuvoje ūkininkai vėl sukilo

«Havas» pranešimu iš Rugsėjo 21 d., Lietuvoje kaikuriose vietose ūkininkai vėl sukilo prieš Vyriausybę. Tarp jų ir kariuomenės eina susirėmimai. Sukilėliai degina ūkius ir kitokius nuostolius daro. Buv. Žemės ūkio ministerio Aleksos ūkis visai sudegintas.

Visoj Lietuvoje įvestas karo lauko teismas.

Vokiečiai ruošiasi Klaipėdą užimti?

Telegrafo agentūros «Havas» korespondentas pranešė vienam laikraščiui Genevoje, kad būk tai vokiečiai esą pasirodę tarp 15 spalio ir 15 lapkričio užimti Klaipėdos kraštą. Genevoje tam pranešimui duodama daug reikšmės.

«Estado de S. Paulo» koresp

dentas iš rugsėjo 26 d. taip pat praneša, kad Vokietijos kariuomenė koncentruojasi prie Klaipėdos krašto ruožniaus.

Klaipėdos krašto seimelio rinkimai

Rugsėjo 29 d. Klaipėdos krašte įvyksta seimelio rinkimai. Visos grupės jau yra tinkamai prisiruošusios. Lietuviai turi sudarę vieną bendrą frontą ir eina į rinkimus vienu sąrašu. Vokiečiai tikisi laimėti 95 %.

Lietuvos vyriausybė apdovanojo 10 brazilų

Lietuvos Ministeris Pietų Amerikai p. J. Aukštulis būdamas Rio de Janeiro mieste, apdovanojo Lietuvos Vyriausybės vardu Gedimino ordenu 10 brazilų veikėjų. Jų tarpe buv. Užsienio reikalų ministerį p. Mello Franco.

Iš Brazilijos

Parduodami laivai

Susisieikimo ministeris rugsėjo 10 d. įgaliavo Lloyd Brasileiro parduoti iš varžytinių tris laivus «Garatuba», «Puros» ir «Tapajoz».

300 reisų

Finansų ministeris patiekė Seimui projektą išleisti apyvarton naujus smulkius pinigus po 300 reisų. Tokiu būdu turėsime smulkius metalinius pinigus po 100, 200, 300, 400 ir 500 reisų.

Degins kava

Šiais metais, kaip ir kitais, pertekliaus dėliai, bus sudeginta 760 tūkstančių maišų kavos. Tuo reikalu, kaip rašo spauda, jau yra Kavos Departamento duotas tam tikras parėdymas.

Jungtūvių klausimas parlamente

Rugsėjo 24 d. Brazilijos Federalinis Parlamentas pradėjo svarstyti vedybų klausimą. Einant svarstomų projektu visos jungtūvės padarytos bažnyčiose turės visas legales teises. Parlamento teisingumo komisija tą projektą palaiko.

Lietuvių Katalikų Ziniai

PAMALDOS RAJONUOSE

Kiekvieną mėnesį pamaldos lietuviams laikomos:

1 sekmadienį — Villa Anastacio Vengrų koplyčioj.

2 ir 4 sekm — Villa Bella koplyčioj.

3 sekmadienį — São Caetano koplyčioj.

Visur nuo 8 val ryto, išpažintis nuo 7 val.

Pamaldų tvarka Centre

1 Kiekvieną sekmadienį Šv. Antano bažnyčioje pamaldos lietuviams būna 11 val., išpaž. no 10 v. šokiadieniais, iki 7 v. ryto, pakviečiant kunigą kleboną iš buto.

3 Mišių šokiadieniais laikymas Šv. Jono bažnyčioje nuo 7 iki 9 val.

4 Šliubų reikalais (dokumentų sudarymo) šeštadieniais, nuo 4 iki 10 val. vakaro klebono raštinėj — rua Coronel Moraes, 64.

Mirė Petras Savicius

Rugsėjo 8 d. po ilgos ligos mirė Lietuvių K. sv. Juozapo B-nės narys Petras Savicius, 65 metų amžiaus, kilęs iš Cėdasų parapijos, Šilagalų kaimo Čia

Liet. Pasiuntinio apsilankymas S. Paulo.

Lietuvos Nepaprastas Pasiuntinis ir Įgaliotas Ministeris Pietų Amerikai p. Jonas Aukštuolis su žmona šiomis dienomis lankė mūsų São Paulo koloniją. Nors išbuvo čia tik 4 dienas (nuo 17 iki 21 rugsėjo), tačiau ir per tą trumpą laiką turėjo galimybės arčiau susipažinti su mūsų kolonijos gyvenimu, organizacijų veikimu bei mokyklų stoviu.

Nauja statoma lietuvių bažnyčia padarė į p. Ministerį gerą įspūdį. Jis pareiškė, kad ši bažnyčia bus amžinu lietuvių paminklu visoje Pietų Amerikoje. Į jos pašventinimą pasižadėjo atvykti.

Be oficialių vizitų p. Gubernatoriui ir miesto Prefektui, o taip pat S. Paulo Arkivyskupui buvo apsilankęs su žmona ir pas kai kuriuos asmenis į jų butus. Taip 18 rugsėjo dalyvavo privatiniam priėmimui pas kleboną kun. Sugintą, o 19 pas p. Čemerką, kur be gerbiamų svečių dalyvavo taip pat organizacijų atstovai ir visuomenės veikėjai.

Oficialus priėmimas, kartu ir atsiveikinimas su p. Ministeriu kolonijos vardu įvyko rugsėjo 20 d. Villa Anastacio lietuvių mokykloje, kur dalyvavo virš 100 asmenų. Čia buvo pasakyta keletas pasveikinimų, o «Vilties» choras padainavo keletą tautiškų vokalinių kūrinėlių.

Savo atsiveikinimo kalboje p. Ministeris trumpais bruožais supažindino susirinkusius su bendra Lietuvos padėtimi bei lietuvių kolonijos Pietų Amerikoje stoviu ir ragino visus dirbant visuomeninį darbą daugiau laikytis vienybės ir solidariskumo.

Rugsėjo 21 d. rytmetiniu traukiniu išvyko į Santos, o iš ten į Buenos Aires. Stoty p. Čemerka prekybininkų vardu įteikė p. Ministeriui gražų su Lietuvos ir Brazilijos vaizdais albumą, pasakydamas pritaikintą atsiveikinimo žodį.

Mes iš savo pusės linkim p. Ministeriui ir toliau sėkmingai dirbantis mūsų Tėvynės labui ir lietuvių kolonijos visoje Pietų Amerikoje gerovei.

gyveno rua Julio Conceição, 27.

Paliko 8 dukteris, iš kurių 5 jau ištėkėjusios. Velionis buvo pavyzdingas parapijos narys.

Jo dukterims bei giminėms išreiškiam gilia užuojauta.